

ב"ה. ו' כסלו ה'תשע"ו – שנת הקהל

תשורה בענין חשיבות לימוד הרמב"ם

סיום מחזור הל"ד והתחלת מחזור ל"ה

לימוד הרמב"ם במגמה "לחדש" היא היפך רצונו!

פירוק, ללא טעמי ומקורי ההלכות, "בלשון ברורה ודרך קצרה" – לימוד שבו שוים קטן וגדול.

לאחרי שלומדים את כל ההלכות והפסקי דינים בספרו של הרמב"ם כפשוטן – אזי יש מקום ללימוד באופן של העמקה יתירה, לחפש ולעיין במקורות, כפי שצויינו ע"י מפרשי הרמב"ם, ולדייק בלשונו של הרמב"ם – להשוות ממקום למקום כו', שאז יכולים למצוא ענינים נפלאים ועמוקים ביותר, בנין ענק, לאמיתתה של תורה, בהתאם לדברי האורים ותומים שהובאו לעיל (סכ"ז) שרוח ה' נוססה בקרבם כו' לכתוב בלשון כזה שיכלול כו"כ ענינים נפלאים כו'; אבל לכל לראש צריך להיות הלימוד כפשוטו, בהתאם לרצונו של הרמב"ם – פשוטן של הלכות, "בלא קושיא ובלא פירוק", לימוד השווה "לקטן ולגדול".

(יום ב' דחג השבועות תשד"מ ע' 1950)

כוונת חיבורו של הרמב"ם היא – "שיהיו כל הדינים גלויין לקטן ולגדול", ובפרט שברוב הכ"י וכו' הקדים הקטן לגדול, ומקדים לפני"ז – "בלא קושיא ובלא פירוק".

ואעפ"כ, בנוגע לפועל – לומדים רמב"ם באופן שונה לגמרי: כאשר מוצאים ש"אחרונים" מביאים את דברי הרמב"ם – או אז מתחילים לעיין בדברי הרמב"ם, ובאופן של פלפול ושקו"ט דוקא, וזאת – מבלי ללמוד תחילה את דברי הרמב"ם לאשורן (בדרך הפשוט) אפילו על אתר, ועאכ"כ שלא יודעים מה שכתוב לפני"ז ולאח"ז, מכיון שכל המגמה אינה אלא "לחדש" בתורה!...

לימוד כזה הוא היפך רצונו של הרמב"ם – שכתב את חיבורו כדי "שיהיו כל הדינים גלויין לקטן ולגדול", עי"ז שילמדו את דברי הרמב"ם כפשוטן, לימוד הלכות פסוקות, "בלא קושיא ובלא

"לדלג" חלקים מרמב"ם זה היפך ממה שקבע הרמב"ם

את ספרו של הרמב"ם שלא על הסדר שכתבו הרמב"ם, יכולים לבוא לידי מכשול כו'.

אפילו אם עיקר ה"קאך" הוא בלימוד דיני ממונות (וכיו"ב) – צריכים ללמוד את הרמב"ם על הסדר, וכאשר יגיעו לדיני ממונות – אזי ילמדו בעמקות יותר ויפלפלו כו', אבל אין זו סיבה ללמוד באופן אחר ממה שקבע הרמב"ם עצמו!

(אחרון של פסח תשד"מ ע' 1548)

ישנם ישיבות שבהם לומדים רמב"ם, אבל – לומדים רק ענינים הקשורים לדיני ממונות וכיו"ב, ומדלגים על ההלכות שבהתחלת הרמב"ם כו'.

הנה לימוד כזה הוא בניגוד לכלל האמור שהרמב"ם דיין לכתוב את ההלכות בסדר מסוים דוקא, וסמך בהלכות המאוחרות על מה שכבר כתב בהלכות המוקדמות, ונמצא, שכאשר לומדים

כשלומדים פשוטן של ההלכות קל ללמוד ג' פרקים ביום

וכאשר יסיימו את הלימוד דכל ספר הרמב"ם באופן האמור – אזי בשנים הבאות יוכלו ללמוד באופן של העמקה, דיוק הלשוניות וכו', ולכוין לאמיתתה של תורה – מכיון שכבר למד מקודם לכן את כל ספר הרמב"ם ע"פ פשוטן של דברים.

(יום ב' דחג השבועות תשד"מ ע' 1915)

וע"פ האמור אודות רצונו של הרמב"ם בנוגע לאופן הלימוד בספרו – נקבע שילמדו ג' פרקים בכל יום, שכן, כאשר הלימוד אינו באופן של שקו"ט ופלפולים, כי אם לימוד פשוטן של הלכות (בהתאם לרצונו של הרמב"ם), אזי אין קושי מיוחד ללמוד ג' פרקים בכל יום.

הטעם שצריכים ללמוד גם את ההקדמה

ושתייתו יש ללמוד עניני חכמה, ועאכ"כ – ממי"ש בהקדמתו לספרו.

ולכן, כאשר התחילו לדבר ע"ד לימוד שיעור יומי ברמב"ם – הודגש שגם ההקדמה נכללת בלימוד זה, וכן נקבע ב"מורה שיעור". (ז' אדר תשמ"ה ע' 1297)

גם הענינים שנתבארו בהקדמת הרמב"ם לחיבורו מהווים לימוד והוראה בפ"ע, מלבד היותם הקדמה הנוגעת ללימוד ספר זה. ובמכש"כ וק"ו: בהל' דעות כותב הרמב"ם ש"החכם ניכר ... (גם) במעשיו במאכלו ובמשקו כו'", היינו, שגם מאופן אכילתו

יש לעשות "שטורעם" גם בנוגע ל"פרק אחד ליום"

וזאת – למרות שהיתה ההצעה הבקשה וההפצרה וכו' כמה וכמה פעמים, שיש להשתדל לאחד את כל בני"ב בלימוד הרמב"ם, עי"ז שיקבע לימוד מיוחד עבור אלו שאינם יכולים ללמוד ג' פרקים ליום, שגם הם ילמדו שיעור יומי ברמב"ם – פרק אחד ליום, ולאחרי כל זה – לא איכפת לאף אחד מאומה! ואין פוצה פה ומצפצץ!

(ש"פ תצוה תשמ"ה ע' 1326)

ובהמשך לזה – הוספה גם בלימוד שיעורי הרמב"ם בכל יום ג' פרקים ליום, פרק א' ליום, או בספר המצוות, וגם בהדגשה – שהלכה אחת עכ"פ מהשיעור ילמדו בעיון כו'.

(משיחות חג השבועות תשמ"ט ע' 282)

כאן המקום לעורר בקשר ללימוד הרמב"ם, שמרוב ההתעסקות בנוגע ללימוד הרמב"ם באופן דג' פרקים ליום, שזהו אופן הלימוד שנתקבל ונתפשט יותר, שכחו, כפי הנראה, שיש לעשות "שטורעם" גם ע"ד סדר הלימוד דפרק א' ליום, לאלו שאינם יכולים ללמוד ג' פרקים ליום, כדי לסיים את ספר הרמב"ם במשך שנה אחת, מ"מ, מכיון שישנם כאלו שיוקשה להם ללמוד ג' פרקים בכל יום – יהי חוג נוסף של לומדי הרמב"ם שילמדו פרק אחד ליום.

ואכן, בתחילה היתה ההתעסקות גם בקשר לזה, ונדפס "מורה שיעור" מיוחד ללומדים פרק אחד ליום, אבל במשך הזמן, התרכזו רוב הפעולות בזה בנוגע ללימוד דג' פרקים ליום, ואילו בנוגע ללימוד דפרק אחד ליום – חלפה ההתעוררות, ושוב לא המשיכו לעסוק בענין זה.

להוסיף בכמות ואיכות הלימוד

הראשונים נמנעו לפרסם ולהדפיס חידושים בתורה (אא"כ מי שראוי לכך, שזכה לכון לאמיתתה של תורה כו'), הרי, מה"חידושים" (הטובים) דדור האחרון שצריכים להשתדל לפרסם חידושי תורה, כיון שע"ז נתוסף חיות בלימוד התורה (גם אם לעת-עתה ה"ז באופן ד"שלא לשמה" – וכמארז"ל "לעולם יעסוק אדם בתורה .. אנ"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה") כפי שרואים במוחש.

(משיחות ש"פ שמיני, פ' החודש, כ"ה אדר שני תשמ"ט ע' 513-512)

וכאן המקום לעורר עוה"פ ובתוספת חידוש בנוגע ללימוד הרמב"ם (בהמשך לסיום ספר קדושה והתחלת ספר הפלאה) – שגם אלו שלומדים רמב"ם פרק אחד ליום, ישתדלו להוסיף וללמוד ג' פרקים ליום, וגם אלו שלומדים ג' פרקים ליום, אלא, שלימודם הוא בשטחיות (לפי-ערך), ובעיון המתאים לומדים רק הלכה אחת (וכיו"ב) – ישתדלו להוסיף וללמוד ב' או ג' הלכות בעיון המתאים, כאו"א לפי ערכו, כולל גם – לחדש בלימוד הרמב"ם, וגם לפרסם ולהדפיס החידושים, כמדובר כמ"פ שאע"פ שבדורות

שיעורים ברבים

שבת אחים גם יחד – שיעורים ברבים (ומה טוב – לפי החלוקה דג' פרקים ליום).

(ש"פ בחוקותי, כ"ב אייר תשמ"ט ע' 192)

יוסיף חיזוק לכאו"א להתחיל באופן חדש לגמרי – שיעורים חדשים בתורה בלימוד שיעור היומי ברמב"ם, ומה טוב ומה נעים

"בלשון ברורה .. כקטן קגדול"

והרי"ף, ובמקום שנחלקו הכריע כדעת הרוב, אין ללמוד רמב"ם, שמא יבוא לפסוק כדעת הרמב"ם בניגוד לפסק השו"ע!...

לימוד הרמב"ם הוא – לא בשביל פסקי הלכות, כי אם, בשביל לקיים הצייון והחיוב דלימוד התורה כולה (כמבואר בארוכה בהל' ת"ת של רבינו הזקן), עכ"פ ע"י לימוד הלכות כל התורה כולה, שחיוב זה אי אפשר לקיים ע"י לימוד השו"ע, שיש בו רק הלכות הנוהגות בזמן הזה, כי אם, ע"י לימוד הרמב"ם שכולל הלכות כל התורה כולה.

וכששואלים אצלם: מה יהי עם החיוב דלימוד הלכות כל התורה? – אזי טענתם היא להיפך, שתחילה צריך לעסוק בשאר עניני העבודה, ועד – לעשות לו ית' דירה בתחתונים, שבשביל זה צ"ל תחילה בדרגת "תחתון" ... ואח"כ יחשבו אודות החיוב דלימוד כל התורה כולה.

(ש"פ במדבר, מבה"ח וערי"ח סיון תשמ"ט ע' 230-229)

ומכאן באים גם להתעוררות בנוגע ללימוד שיעור הרמב"ם, בספר משנה תורה להרמב"ם, שכולל הלכות כל התורה כולה, כמדובר כמ"פ בארוכה.

ופשיטא, שאין להתפעל כלל מאלה שאין דעתם נוחה מהתקנה ומנהג דלימוד הרמב"ם, וטענתם, היתכן שלוקחים "ספר של לומדות" ("לומד"שער ספר"), ועושים ממנו לימוד השייך לכלל ישראל!

הרמב"ם כותב בהקדמתו שכתב חיבורו "בלשון ברורה ודרך קצרה .. שיהיה כל הדינין גלויין לקטן ולגדול", ולא להיפך, שכאשר "למדן" רוצה לומר "פלפול", לומד רמב"ם כדי לפלפל אם הרמב"ם כיון באופן כך או באופן כך.

וטענה נוספת – שמלבישים באיצטלא של קדושה – שכיון שנוהגים הלכה למעשה כפסקי השו"ע, כמ"ש הב"י בהקדמתו לחיבורו שפסק ע"פ שלשת עמודי ההוראה, הרמב"ם הרא"ש

"פסטיבל" תיבה שידעה לא מ"חומש" ולא מ"קיצושו"ע"

הנהגה זו היא חוצפה שלא היתה כמותה מעולם! אפילו ה"יבסצק" ברוסיה הקומוניסטית שלחמה נגד היהדות לא היתה לה חוצפה כזו!..

ולא עוד, אלא שמבזבז כספי-ציבור כדי שידיפסו את דבריו ויפרסמום בכל מקום ומקום, כדי שיקראו את דברי הליצנות שלו, וכולי האי ואולי – חושב לעצמו – יצליח למנוע יהודי אחד מלימוד הרמב"ם!

אינך רוצה להשתתף בסיום הרמב"ם או ללמוד רמב"ם – שבביתך ותלמוד משהו אחר; אבל לעשות "ליצנות" מלימוד הרמב"ם – פירושו של דבר להפוך אור לחושך, לעשות מהרמב"ם היפך ד"סם החיים" – בנוגע לעצמו, כמובן, שהרי בנוגע להרמב"ם – אין לו שום שייכות אליו, ופשיטא שלא שייך שיפגעו בו ח"ו ה"תועלת" היחידה שתצמח לו מזה היא – שנעשה לו היפך ד"סם החיים"...

(יום ב' דחג השבועות תשמ"ה ע' 2215, 2216, 2219).

ישנם כאלו שאינם מעוניינים לשמוע ביאור והסבר, שכן, מצד טבע נפשם מנגדים הם לכל דבר של טוב וקדושה, ובנדו"ד, למנוע יהודים מלימוד הרמב"ם, רחמנא ליצלן!... אלא שמלבישים זאת ב"זידענע זופיצע"... ש"דואגים" כביכול ל"כבודו של הרמב"ם", שלא יעסקו בו "עמי הארצות"... או ש"דואגים" ל"כבודו של אדמו"ר הזקן" שכותב שיש ללמוד הלכות בטעמיהן...

ועד כדי כך גדולה חוצפתם – שאינם נרתעים מעשיית "ליצנות", רחמנא ליצלן, מלימוד הרמב"ם, לכנות את ה"סיומים" על הרמב"ם בשם "פסטיבל"...

יהודים למדו את ספר משנה תורה להרמב"ם מתחילתו ועד סופו, וערכו "סיומים" לגמרה של תורה; בא אותו "מחוצף" ומכנה זאת בשם "פסטיבל"... – תיבה שידעה לא מ"חומש" או מ"קיצור" שולחן-ערוך... כי אם מהתעסקותו בעניני העולם!

יוקר מיוחד בתקנת הנשיא

ושיעור תניא כפי שנחלק לימי השנה (פשוטה או שנה מעוברת, כשנה זו), ולאחרונה – ניתוסף גם שיעור הרמב"ם היומי,

והגם שסיבתה היא תקנת והוראת חכמים – הרי בקיום תקנות אלו מקיימים המ"ע מה"ת דת"ת, ואדרבה – עם חביבות ויוקר מיוחדים, בהיותם הוראות מרבו, נשיא הדור, או מנהג פרטי מביתו ומשפחתו, וכיו"ב.

(ש"פ אחרי, מבה"ח אייר תשמ"ט ע' 68)

בלימוד הרמב"ם יש "לחיות" יותר מבישיעורים האחרים

היינו, שהאדם מכניס בשיעור זה תוקף של "נדר" (ע"י "נהגתי שלש פעמים" ויותר משלש), (ב) ובפרט ששיעור זה נתקבל (לא מלפני כו"כ שנים שאז יש לו כבר שייכות ל"דין" יותר מאשר "לפנים משורת הדין" אלא) ממש לאחרונה, בתור שיעור חדש בתורה;

ומכיון שמודגש בזה יותר הענין ד"קב שלו", מובן עד כמה יש "לחיות" (ביותר) עם השיעור שקשור ליום זה.

(ערב יום הכיפורים תשמ"ו ע' 110)

צריכים "לחיות עם הזמן" ולאחר מכן – השיעור שנתקבל רק לאחרונה, אמנם בתור נדבה – אבל נעשה כבר "הנהגה טובה שנהגתי שלש פעמים", ובמילא, יש בזה תוקף של "מנהג ישראל תורה היא (ובפרט מנהג הקשור עם תורה) – השיעור היומי ברמב"ם.

שבשיעור זה מודגש (יותר) המעלה של "קב שלו", מכיון ש(א) השיעור נתקבל מתוך רצון טוב, בתור נדבה, ולפנים משורת הדין,

להצטרף ללימוד כל התורה

שעדיין לא התחיל ללמוד מחזור הששי, ומחליט להצטרף עתה – כדאי ביותר שיתחיל ללמוד מהשיעור היומי (כדי להתאחד עם כל שאר הלומדים), ובמשך הימים שלאח"ז ישלים (לאט לאט, כדי שהלימוד יהי' בהבנה והשגה) מהתחלת הרמב"ם.

(משיחות ש"פ ויחי ט"ז טבת תשמ"ט ע' 157)

מכיון שספרו של הרמב"ם כולל הלכות כל התורה כולה, הרי ע"י לימוד הרמב"ם בכל יום, ג' פרקים ליום, באופן שמסיימים כל החיבור בשנה אחת (לערך), נעשה העילוי דלימוד כל התורה (הלכות התורה) בכל שנה.

וכאן המקום לעורר עוה"פ אודות ההצטרפות ללימוד שיעור היומי ברמב"ם כפי שנתפשט ונתקבל בתפוצות ישראל, ומי

כשם שישנו עילוי באופן העבודה ד"לא שנית", עבודה קבועה ללא כל שינוי - כמו כן ישנו עילוי באופן העבודה ד"חדשים", שינוי וחדוש, והכוונה היא - שגם ענין החדוש יהיה באופן תמיד, היינו, שתמיד יש לשנות ולחדש כו'.

ולחוסף: מכיון שהעולם נמצא במצב של "תרדמה" - אין דרך אחרת מלבד עשיית "שטורעם" ופירסום הכי גדול אודות ענין חדש שאינו רגיל, כפס"ד הרמב"ם שכדי לפעול את הענין ד"עורו ישנים כו' מתרדמתכם" - זקוקים לענין דתקיעת שופר, לעשות רעש כו', ולכן "מרעישים" - ולשם כך עושים התוועדות מיוחדת - אודות לימוד הרמב"ם, מתוך תקווה שהתעוררות ורעש זה יבוא לידי מעשה בפועל ממש, אצל כאו"א מ ישראל בכל מקום שהוא.

(ש"פ אמור תשד"מ ע' 1638)

מקורות לדבריו של הרמב"ם בחלק הנסתר

שבתורה. - העניין ד"לטייל בפרדס" צריך להיות אמנם לאחר "שנתמלא כריסו לחם ובשר", אבל עצם לימוד וידיעת ענינים אלו, באופן של כניסה כו', הרי זה היסוד לכל עניני התורה.

ודוגמתו בעבודת כאו"א מ ישראל - שמיד בהתחלת היום פותח הוא באמירת "מודה אני לפניך מלך חי וקיים כו'", ענין האמונה.

(ש"פ נשא ב' סיון תשד"מ ע' 1856).

לכאורה יכולים לשאול: מה פתאום התעוררו עכשיו לעשות "שטורעם" אודות לימוד הרמב"ם - "הערט זיך איין אידן": צריכים ללמוד רמב"ם! - הרי החיוב אודות לימוד כל הלכות התורה גם הלכות שאינן צריכות למעשה (שזהו העילוי שבלימוד ספר הרמב"ם), הרי זה פס"ד בתורה שלא נתחדש עתה, ובדאי ישנם כו"כ שלמדו רמב"ם עד עתה, וא"כ, מהו פשר ה"שטורעם" עכשיו שיש ללמוד רמב"ם - וכי משום שישנו מישהו שלא למד רמב"ם עד עתה צריכים לעשות "שטורעם" בכל העולם כולו?!

והמענה לזה - ע"פ האמור לעיל שצריכה להיות הנהגה שלא ע"ד הרגיל:

מצינו כמה פסקי-דינים בספרו של הרמב"ם שהמקור היחיד להם הוא - בחלק הנסתר שבתורה, כנ"ל בנוגע לקריאת "פרשת צו", וכמדובר גם בהתוועדות שלפנ"ז, ועוד דוגמאות כיו"ב.

ועד כדי כך - שהרמב"ם פותח את ספרו בתיבות "יסוד היסודות ועמוד החכמות" ר"ת הוי', וממשיך: "לידע שיש שם מצוי ראשון כו'" וממשיך לבאר בד' פרקים הראשונים את פרטי הענינים ד"מעשה מרכבה", ו"מעשה בראשית", שהם הענינים הנקראים "פרדס", ורק אח"כ מתחיל לבאר את פרטי ההלכות דגליא

אחדות הממהרת את הגאולה

הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות" (ויק"ר פ"ז, ג), הלכות פסוקות (ראה לקו"ת דברים א, ב-ג).

***כולל גם הנשים והטף** - ע"י הלימוד המקביל בספר המצוות.

(משיחות ש"פ בלק, י"ז תמוז (נדחה) תשמ"ח ע' 33)

להעיר שלימוד יומי ברמב"ם בכל תפוצות ישראל הוא מהענינים הממהרים ומביאים את הגאולה - **אחדותם של ישראל*** (היפך סיבת החורבן והגלות) ע"י לימוד הלכות התורה, אשר, "אין

מוכרח הלימוד על הסדר

ששמועה זו אינה אמיתית, שלא נאמרה למשה מסיני, ח"ו, כי אם, "שאינה נאה", יכול גם לבוא לידי טעות בלימוד הרמב"ם, מכיון שאינו יודע מה שהבהיר הרמב"ם בהלכות שלפנ"ז, ובפרט כאשר מחדשים "חידושים", ומכיון שיש לו כסף, מדפיס ומפרסם את "חידושו" - "חידושים" שבטעות יסודם, מכיון שלא למד הרמב"ם על הסדר.

ומה שמביאים ראי' שיש גדולי ישראל שחיברו חיבורים על הרמב"ם ולא כתבו מאומה על ההלכות הראשונות שברמב"ם - הרי, מובן וגם פשוט שאין זה ראי' והוכחה כלל שלא למדו ולא ידעו ח"ו את ההלכות הראשונות שבספרו של הרמב"ם!

(ש"פ וירא ט"ו מרחשון תשמ"ז ע' 463)

הרמב"ם סומך על מ"ש בהלכות שלפנ"ז, שלכן, בהכרח ללמוד את ספר הרמב"ם על הסדר דוקא, דמכיון שבהלכות שלאח"ז סמך על מ"ש בהלכות שלפנ"ז (כלומר, שלא פירש ענין מסוים, וכיו"ב, בהסתמכו על כך שיוודעים זאת ממ"ש לפנ"ז), הרי, אם לא ילמד מ"ש בהלכות שלפנ"ז, יבוא לידי טעות.

אמנם, לדאבוננו, ישנם כאלו שבחרו ללמוד אך ורק הלכות מסויימות מספרו של הרמב"ם, ואינם לומדים על הסדר, מהתחלת הספר כו', וממשיכים בדרך זו - אף שכבר עברו את הגיל ד"בן ארבעים לבינה, בן חמישים לעצה, בן ששים לזקנה".

דרך לימוד כזו - **מופרכת לגמרי**, שכן, מלבד חומר הענין ד"האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה" [אף שבדאי אינו אומר